

مدیر مرخص
الهامی صفا

اداره خانه

ایستانبول ، جفال اوغلنده دائره اجتهاد
Adresse: Idjti had Constantinople

نومرو ۶۷ — ۳۰ مایس ۱۳۲۹

ایجتیهاد

آبونه

سنه ۴۰ القی آیلق
تورکیا ایچین ۴۰ غروش ۲۵ غروش
ممالک اجنبیه ایچین ۱۰ فرانق ۶ فرانق

نسخه سی ۵۰ باره

دوردنجی سنه

حریت فکریه یه خادم ، پنجشنبه کونلری چیقار ، اقتصادی ، اجتماعی ، ادبی مجموعه

مغایر اسلامیت ، ماهی شریعت اسکی فکر لک اولمسی
آرزو ایدرز . بزه اسلاملی آياق اوستنده طوته بيله جک ،
آنلری مبارزه مدهشه حیاتده موفق ایددجک . یکی عقائد ،
یکی برفقه لازمدر .

بوسوزلری نه درجه درده خلوص نیت ایله سوبلدیکی
علمای اعلام آکلاملیدرلر .

کذلک مدنیت افرنجیه نه قدر خلا فکیر اولدیغی
خواجهرلری بیللملیدرلر . نقطه نظر م شودر و دشمنی
اسلام اولیور ؛ محو اولمقددر . بواخطاطک دهسبی قواعد
وقوانینک مؤبداً دوام ایددجکی حقددر علمای استبدادک
حاصل ایتدکاری ظن و ذهاب باطلدر . بودردلره دوا
بولق واسلامی قور تارمق ایچون یکی اجتهادات ، یکی فقه ،
یکی عقائد ، یکی برغایه امل لازم . بونلر اولورسه فها ،
اولمازسه انا لله وانا الیه راجعون .

یکی کوی ۱۴ مایس ۱۳۲۹

مهمل نوری

ضابط

اردولر موجود اولدقجه ، ضابط ایچین ، یازیلحق
شیلر دائماً موجود اولاجاقدر . بناء علیه بوکی مباحثی ،
عسکر اولسون اولماسون ، هرکس هر وقت کمال دقتله
اوقومالیدر . ضابط ؛ ضبط و ربطه ، اجرای نفوذده ، امر
وقوماندایه مقتدر اولمق دیمک ایسه اعتراف اولونمالیدرکه
هرکس ضابط اولاماز ؛ چونکه ، هرکس ضابط اولمق
ایچین یارادیلماشددر . قوای طبعیه ده دخی بویلهدر . بعض
قوتلر ایش ایچین و بعضیلری ده تنظیم ایچین خلق و ایجاد
اولونمشلردر ؛ و بونلر هیچ بر زمان یکدیگریک وظیفه سنی
ایفا و موقعی اشغال ایدددر .

ایشته بوایکی قوت ، اوردوده ، ضابط ایله افراددن
باشقاسی ده کیلدر .

ضابط ایله تفکر کیت اعتباریله اوردوی تشکیل ایچین ،
بر نسبت معینه داخلنده ، لزومی غیر منکر اولماقله برابر

کذلک بوندن برچوق سنه لر اول امام المسلمین شرعک
عقوباته و قصاصک بعض شکلارینه دأر اولان نصوص قاطعه
وقطعیه یی بر اقدیروب قود ناپولئوندن مترجم بر قانون
یایدیرمش و آنی کلیات اجتهادات اسلامیه آره سنه وضع
وادخال ایتشددر .

بوکی امثله قولایجه تکریر ایدیله بیلیر .
بو رایکیز منطقه ده مغایردر دیمش ایدک . اوت !
مادام که معاملات تبدل ایدیور ، آنلری تدوین ایچون
وضع اولنان احکامک ده تبدلی کرکدر . دنیانک نرمسنددر
اولدینی کیی قالمش بر جمعیت و بر مدنیت کوستریله بیلیر ؟
بو ، قوانین تاریخیه ده مغایردر چونکه تاریخ قوانینک
تکاملنده شاهددر .

تکرار ایدیم : شرق و غربک بتون تاریخلری
قاریشدیریکز . انبیای بنی اسرائیلدن طوتوبده بتون ملل
واقوامک قصه لرینی آراشدیریکز . فکرکزی تأیید ایددجک
هیچ بر مثاله ظفر یاب اوله مازسکز . یالکیز بین النهرینده
ساکن وعادات وقوانین اصلیه لرینی محافظه ده مصر ایکی
قوم وارددر : سابعیلر و صلییلر . بونلر فرط محافظه کاری
ایله اودرجه یه کشلردر که احکامی تطبیق ایددجک افراد
بيله قالمش ، مضمحل اولمشلردر . صلییلرجه قیون و دوه
یتیشدیرلمسی ممنوع ایدن ایکن سابقه ضرورتله بونلر بو
حیواناتی بيله بسله مک مجبوریت الیمسنددر بولونمشلردر .
بو وحشی قبائل جیلان آنندن بشقه سنی ییزلر و آنک
دریسندن بشقه بر شی کیملر . بزم بونلره بکزدیوب
منقرض اولماقغزمی لازمدر ؟

بو ، روح قوانینه ده مخالفدر . چونکه قانون ، حقیقت
قطعی برشی دکلدر . قوانین حقوقیه قوانین ریاضیه کیی
ثابت اوله ماز . او حالده بونلرک محیط ، زمین ، اجوال
اقتصادیه ، زمان ، سجیه ، احتراصات سیاسییه نک تأثیری ،
علوم و فنونک ترقیمی ایله تبدل ایددجکری متفق فیهدر .
ایشته قوانینمزدده ، مکتبلرمزدده ، مدرسه لرمزدده ،
محالس تشریعیه مزدده ، خصوصیه قواخانه مزدده بوکهنه ،

انكار ايديله من . مقاوم بير بنیه ايله برابر متانت روحیه
بئر ضابط ایچین دائماً الزمدرلر .

بونلرک حصولی: دورهٔ تکون و تشکله، طرز حیات
و تغذیه و بوتون قوای روحیه یی محو ایده جک مخالف
و منفی قوتلره معروض اولماق بختیار لغنددر .

ثانیاً، تربیه ابتدائیه، وسعت معیشت، ضابط اوله جق،
بیر فرد بشر ایچین تأثیرات مخصوصه یی حائردر . بعض
کلهلر واردر که اونلرده پک مؤثر سائقلر موجوددر :
وطن، حمیت، جلادت، شجاعت، فدا کارلق، اشتہار کچی...
ایشته بیر چوجوق، والدہ سنک اغوشنده، اونک

اونوشین دهانندن، ایلک سوزلری تعلمه باشلادیغی زماندن
اعتباراً احوال روحیه سی، حسیات علویه یی او یاندیر اچق
او مثلوسوزلرله حال اشباعه ایصال ایدیلیر سه او چوجوقده
نجابت حس خاصه میزه نمودار اولور . فقط طالعک مظهر
ایتدیکی تصادفات فوق العاده یوزوندن قورتولانلری بر
طرف ایدر ایسه ک، اعتراف ایدم که سفالت او جاقلرنده
جهالت و نقصانی اخلاق منبعلرنده پرور شیاب اولان
افراد بشر، ضابط اولمق استعدادیله یتشمز . دائماً محرومیتدن
باشقا بیر کورمه یین بیر کوز، حس ایتمه یین بیر دماغ کورله شیر،
قاتیلا شیر، بویکی احواله معروض اولان بیر دماغه حسیات
نجیبه ارسام ایدم من و بناءً علیه اودماغ یوکسک دوشونه من .
سفالتله پرورده ایدلمکده اولان قابلیتلی بیر دماغ،

مأیوسیت زمانلره - اک بویوک بدبختلق اولمق اوزره -
سؤاعتقادات و سوءحسیات صاحبی بر مخاطبه، بیر ارقاداشه،
بیر محیطه تصادف ایدرسه اودماغک صاحبی، ضابط
ده کیل، بیر سفیل، بیر شیر اولور . [بیراز مبهم قالان
بوسوزلری تشریح ایتمک ایسته م . او قویانلرک کندی
تدقیقاتی بونی اکمال ایتسون] . او یله ایسه بعضیلرخی دلگیر
ایتمز ایسه م ادعا ایده بیلیرم که حسیات علویه و نجیبه ايله
مملو بیر قلبه مالک بیر ضابط فقیر عائله لردن زیاده زنکین
عائله لردن یتیشیر .

مع مافیہ، بعضکره، اک بویوک قوماندانلرک اک فقیر

تربیه عالیہ و روحیه نقطهٔ نظرندن یکدیگرینه مساوی
اولماسی هیچ بیر زمان قابل اولاماز .

فی الحقیقه بویکونکی اوردولر، تکملایی نسبتنده، منور
و معلوماتلی افرادہ عرض احتیاج ایتمکده ایسه لرده، ینه
بولزوم و احتیاجک کالی نسبتنده، ضابطانن بیر فضلهٔ
اقتدار و اختصاص طلب ایتمکده در . او حالده بیر ضابطک
بوتون معناسیله ضابط اولماسی بیر طاقم شرائط مادیہ
و روحیه نک یر آرده طویلانسنه وابسته در .

اولاً، بعض انسانلر واردر که فطرت اعتباریله کندیلرنده
فوق العاده بیر حالت روحیه مشهود اولور؛ مخاطبرینه -
جبر نفس ایتمک لزوم کورمکسزین - خوف، نفوذ،
حرمت القا ایدرلر . بالفرض بویله بیرینک قارشینسه
حقیقیلیدیغی زمان، انسان کندی شخصک کوجولدیکنی،
یورده کنک تتره دیکنی حس ایدر . زیرا، اونک نظرندن
بیر حاکمیت واردر . ینه بویکی ذواتده اکثر ثیا درشتی
و فضله کولمک آناری مشهود اولور . دهمیر کچی دائماً
سرت و اغیر اولورلر . اعصابلرنده کی متانت قلبرینه قوت،
عزملرینه شدت بخش ایشدر؛ اغیر و ورورلر، فقط
ووردوقلری یرده آرتیق حیات اثری کورونمز .
یانلرنده بوتون طراقلرله بیرماده انفلاقیه پارالاندیغی
زمان قلبلری تتره من.. حالبوکه متین بیر قلبه مالک اولمق
انسانلرک النده ده کیلدر .

کرچه، سوء استعمالات ايله دوچار هزال اولان
عضویت، قوای روحیه یه تأثیر ايله، انسانک جسارت
ومتانتی تنقیص و ممارسهٔ بدنیہ ايله تقویت بولان عضویتدن
متأثر اولان قوای روحیه صاحبنه بیر متانت بخش ایده بیلیر
ایسه ده - نه چاره که - بویولده کی تأثیرلر پک محدوددرلر .
چونکه، پک قورقاق پهلوانلر و پک شجیع جلیزلر
هر وقت و هر یرده مشهود اولاکلشدر . یکانه مدار
افتخارلری اولار - سونکو هجوملرنده چهلی روسلر
کوجو جک زاپونلره چوق دفعه مقاومت ایده مملشیر...
صاغلیم بر بنیه نک مقاومت نقطهٔ نظرندن قیمتی بالطبع

برعائله دن یتشیدیکی اندرده کیدر؛ فقط بونکده معروض اولدینی شرائط نظر توقیفه التیرسه نتیجه ده مدعای سابقه وارماق ممکن اوله ماز .

سفالت اخلاقیه فلا کتته اوغراماق انسانلر ایچین اک بویوک بختیارلق ایسه بیر ضابط ایچین آندن ده فضله برشی در .

ثالثاً ، حیات و تربیه اجتماعیه در .

انسانلر ایچین حیات معنویه جه پک مؤثر اولان بر قوت هیئت ضابطان ایچین ده عینی شدت تأثیری حائزدر . افکاری بیر نقطه یه طویلایه جق بیر مرکز ه ربط ایده جک کیفیت جمعیتی بیر حیات اولدیغدن هر ضابطی عینی صورته دوشونمه که سوق ایده جک ینه بو واسطه در .

یالکز مجتعینک افکاری ، امالی ، مشروع اولق شرطدر .

زمانلر بیلیرز که ، هیچ بر قوتک تحت تأثیرنده اولمادینی حالده ، هیئت ضابطانمز ، تعلیملرک غیره هیچ بیر محله اجتماع ایتمز ، هرکس آری بیر ، آری یاشار ، آری افکار بسلردی . یا او بحریه ضابطاننه نه دیه لم که — بیرکمی داخلنده ایکن وضابطانی بیر آره طویلایاجق کینک بیر سوفراسی موجود ایکن — یمکلرینی قامارالینه قاپانارق آری آری بیرلردی ...!!

حزیت اجتماعه رغماً ، بیرچوق غارینزونلرده ، بو حال الان باقی در .

افکاری توحید ایتک روحلری ایصنیدیرمق ایچین در که دنیانک بیزدن باشقا بوتون اوردولرینک الای غازینولری واردر . مملکت مزده مشروطیتدن صوکره تأسیس ایدیش اولان عسکری قلوبلری مداومینی هدف اصلیلرینی بوسبتون غائب ایدرک عسکرلکک ، ضبط وربطک اک زیاده دشمنی اولان پولتیقه ایشلریله اشتغال ایشلردر . پولتیقه ایشلری ایچین عسکری قلوبلرنده اجتماع ایدن ضابطان ، غریبدرکه ، عسکرلکه عائد اعطا قلنان قونفرانساری دیکلمک ایچین جبراً سوق ایدیلرلردی .

بعض الای قوماندانلرینک همتیله قشله لرده تأسیس ایدیلن الای طعماخانه لرنده ، ارقاداشلردن ، پک آزی اثبات وجود ایدرلردی . حالبوکه قشله بقالک قوقش یمکلری ایچین عینی مصرفی اختیار ایدیورلردی . . . ضابطانی پولتیقه ایشلریله اوغراشماق دن قطعاً قورتاردن صوکره ، اوروپاده اولدینی کیی یزده ده الای غازینولری — درونلرنده مشروبات کثولیه بولوندرلماق شرطیله — تأسیس ایتک وکنج ضابطانی اورایه سوق ایتک الزمدر . زیرا ، بومجملرده داها منور فکری ، داها تربیه لی ، داها معلوماتی ارقاداشلر دیکرلرینی ارشاد ایده جکلر و بوضورتله ناقص اولانلر تکمل ایتک لزومی — هیچ اولمازسه یکدیگردن اوتانارق — حس ایلیه جکلردر . ایشته اوزمان ، بیر ضابطدن مطلوب اولان رونق کوره جکز و بوتون معناسیله ، ضابطانمز ، ضابط اولایلیه جکلردر .

ثروتک تأثیر مخصوصی اولدینی ذکر ایتشدک . بودعوایی هر زمان تکرار ایدرز .

ثروت ، انسانی : جسور ، ذکی ، نطوق ، فعال و بلند قامت ایدر . قومانده ایتک مأمور اولان بیر شخصه ایسه بوکی صفتلرک داها زیاده لزومی واردر .

مقتدر امرای عسکریه مزدن بیریه مشروطیتدن اول بیر ملازم حقنده کوروشمس ایدیک . دیمش ایدی که : — تأسف ایدرم ، قوری فاصولیدان باشقا . بیر نعمته مظهر اولمایان شو ضابطده حیاته باغلیدر ؛ حیاتی اسپرکیور ؛ فدا کارلق ایده میور .

سطحی دوشونور ایسه ک بوندن داها منطق بیر سوذ اولماز . او حالده هیچ برشیئه مالک اولامیانلر فدا کارلق ایدوب قربان اولمالی در .

فقط یچین ؟

چونکه ، رفاهه ثروته مالک ده کیدرلر ! ... جواباً :

— ظن ایدر سه م ، دیدم ، بومدعا کز پکده طوغری اولسه کرکدر . چونکه ، کنديسنه فدا کارلق توصیه

سفیه ایدہ جکی دوشونیلہ مزر. چونکہ بیر ضابطہ ویریلہ جک پارہ - ہلہ ییزدہ - سفاہتی ایجاب ایدہ جک قادر مبدول اولاماز .

ضابطانمزدہ سفاهت آثاری کورنلر وبو ادعاده بولنلر سفاهتلہ سفالتی تقریقہ غیر مقتدر اولانلردر . عثمانلی ضابطانک سفاهت اجرا ایدہ بیلہ جک بیر حالہ بولوندیقلرینی کورسہم کندیمی بختیار ومملکتی مسعود عد ایدردم .

بعض انسانلر واردرکہ اساسا تربیہ لی اولماقلہ برابر فطرۃً آتاق وغوغاجیدر . یکمدیکی حرص وعصیتی کندیسنی دائماً مجادلہ یہ سوق ایدر بیر دیپلومات ایچین یک مضر اولان بوحالت آتشین بیرضابط ایچین مزیتدر . حقیقۃً ، بیرضابطک افکارندہ دائماً قاوغاجیلق وایلہری آتیلق هوالری وزان اولمالیدر .

کیم نہ دیرسہ دیسون ، بن بوصفتلردہ بیر بویوککک بیر فعالیت روحیہ کوریرم . امین اولام ، آتش خطندہ دائماً ایلری یہ آتیلانلر بو اوصافی خائز اولانلردر . ایلہری آتیلق حسیدرکہ مسئولیت درعہدہ ایدرک ایش کورمکی احساس ایلشدر .

فقط ہر شیک افراطی مضر اولدینی کیبی قاوغاجیلق ارزوسندہ کی افراطدہ صاحبنی اخلاقسز بیر درجہ یہ ایندیرہ بیلیر . او حالہ ، بیر ضابط ایچین الزم اولان نجیبانہ جنکچیلک حس علویسی ایلہ اصل مذموم اولان کاخان بکی قاوغاجیلق حسیات سفیلانہ سنی بیریرندن تفریق ایتلی در . ینہ بوفعالیت روحیہ سوقیلہ درکہ بعض اشخاص کارگذار اولورلر؛ دیدینرلر، ایش کورمز لرسہ بیر دقیقہ آرام ایدہ مزلر . ایشتہ بیر ضابطدہ بولونماسی ارزو ایدیلن عالی بیر خصلت دہا... فی الحقیقہ ہرہانکی جزؤ تام داخلندہ اولورسہ اولسون . کورولہ جک اوقادار چوق ایشلر واردیرکہ ، انسان ، یمک یمک ، استراحت ایتکہ وقت بولاماز . کارگذار بیر ضابط ایسترکہ بوتون

ایتدی کمز ضابط بیر قوری لوقا ایچین فدا کارلق باییلہ ماز؛ اولوقای بن نہرہدہ اولسہم قازانیرم . اصل فدا کارلک اجرایی آووج دولوسی آلتون آلانلرہ دوشرکہ مظهر اولدقلری نعمتک حق شکرانی اودہ یہ بیلسینلر . دیرسہ نہ جواب ویریرسکز ؟ مخاطب محترم صوصدی . جدآ دوشونولہ جک بیر نقطہ ایدی .

فی الحقیقہ اعلان مشروطیتدن صوکرہ ضابطانمزک تخصیصاتنہ بیراز ضمیات وقوع بولش ایسہدہ بنیۃ اقتصادیلری اساساً یک یقیق وچوروک اولق طولایسیلہ اشبو ضمیات تعمیر وترمیملرینہ کفایت ایدہ ممشد . ضابطانی وضابطانک مخصصاتی چوق کورن بیر صنف خلقمز : «بول بول اودہ دیکمز حالہ اونلر ینہ بیر ایش بجرہ مدیلر؛ مغلوبیتلریلہ مملکتک پریشانیسنہ سبب اولدیلر» دیمہ ملیدرلر .

زیرا ، اومغلوبیتک اسبابی مختلف وچوقدر ، اونی [نہدن مغلوب اولدق] مقالہ لر مزدہ تفصیلاً بیان ایتمش ایدک [*] صدہ کلہم . سالف العرض کوچو جک محاورہ عیاناً کوستیریورکہ اولجہ بویہ دوشونیلور ایدی . فقر وسفالتک انسانلری میکینلشسیدرہ جکی یک کوزل دوشونولدیکی ایچین اصل ایش حصولہ کتیرہ جک قوتلرک جانانماسی مطلوب ایدی . بونکلہ برابر کندیلرینہ لازم اولدینی زمان فدا کارلق طلب ایدرلردی .

یکدیگرینہ ضد اولان بو ایکی طلبک ایکی نتیجہ سی واردر . یا اوکتلہ سکوت ومسکینیتلہ نریر ، طاغیلر ؛ یاخود دفعۃً بویوک بیر حیات اثری اظهار ایدرک وقایع فوق العادہ احداث ایدر . بوفکر بیر کرہ کولکش دیریلرسہ ارتیق عسکری عصیانلرینک ارقہ سی الینہ ماز !.. بیر مملکتی اداره ایدنلر ، منطق داخلندہ دوشونورلرسہ ، اعتراف ایدہ جکلر درکہ بیرضابطی ضابط ایدہ جک سفالت دہ کیل وسعت معیشتدر . وسعت معیشتک بیرضابطی

[*] اجتهاد : نرمرہ و ۵۶ دن اعتباراً

اوايشلرى باشسارايلىسىن ؛ والا يالكىز بىر قورى امرله
ايش كورمك و بك سطحى بىر تفتيش ايله ايشى صاومش
اولمىق رايىنده بولمىق تامين مصلحت ايدىمىز .

بوتون بومطالعاتى خلاصه ايدر ايسهك بىر ضابطده
بولونماسى لازمكلىن مزايانى ده بىلىز ؛ بومزايانى ده : وطنه
محبته ، صنعته تشعشقه ، حرب ايچين يىتمىز توكنمىز
حرارتلى بىر ارزوده ، موفق ومظفر اولمىق ايچين يكلمىز
بىر عزم وفداكارلقدى ، منسوب اولدىغى قطعى يىتشد .
يرمك ايچين معلومات كافيه ايله برابر زياده فعاليت
و كار كذارلقدى بولورز .

اوحالده ، ضابطلر يىزى ، راست كله ده كيل ، فقط
بوتعداد اولنان خاصه لردى ، مزىتلردى اولانلردى بولوب
سچملى يز . بومزايانك منبعلى ايسه على الاكثريوكسك
طبقه لى واصل عائله لردى . عالى طبقه لرك عدم تشكلى ،
يىزده ، اصيل بىر هيئت ضابطانك وجوده كله مسنك اك
مهم سببلر ندىر . اوردو بونك تاثير مضرى كوردى
و بواسطه دواى حالنده كوره جكدىر .

مع مافيه يالكىز اى ضابطانه مالك اولمىق و ياخود اونا
مالكيت اسبابى حاضر لامق مقصده كافى ده كيلدىر . فرض
ايدىم كه اك اى ضابطلره مالك اولمىق ؛ مادامكه مى
بىر هدمىز ، بىر غايه املمىز يوقدر ، بو اى ضابطلر هانكى
مقصدى استحصال ايچين چاليشه جقلىر و اوردوى
يىتشد بىر جكدىر ؟ ..

بويوك ملت لردى قطع نظر ، كوچوك ملت لرك بيله بوكون
بىرر غايه لرى واردىر و هر كس او غايه يه وصول ايچين
قوشيور و چاليشيور و اونك ايچين دركه على الاكثري موفق
اوليورلر . بىزم بىر غايه مز اولمادىغى ايچين بالطبع قطعى
بىر پروگراممىز ، معين بىر سياستمىز يوقدر . اك بويوك
مهارتمىز ، حالا ، بوكونى اى كچيرمكه چاليشماقدر .
و بوندىر كه ايشلر يىزده بىر انسجام اثرى كوردولمىور .
مغلوبيت اخيره مزك اك بويوك مولد لردى بىرى ده بو غايه
سزلىكدىر . دشمنلر يىزمك اوردولر يىزى تركيب و تشكيل ايدىن

ضابطان و افراد نيچون اوله جكلر يىزى پك اى بىليورلردى .
حالبوكه بىزم زواللر يىزم نه ايچين اولدوكلر يىزى ده كيل ،
كىمكله و نه ايچين دو كوشدوكلر يىزى بيله بىليورلردى .
چونكه او كره ديله مشلردى . حتى كويك نه امامى ، نه
خواجيه سى زواللى و بدبخت توركه هيچ بىر شى او كره تمه
مشلردى ، اساساً اولنلردى بىر شى بىليورلردى .

بناء عليه هرايشدن اول بىر غايه امل يارتمق و صوكره ،
ملتى علم و عرفان ايله تهيز ايدرك او كعبه مجله قوشيدىرمىق
لازمدر ... بورالرينى شمدىلك تفصيل ايتمكدىن وازجه لم ؛
فقط وازجه ميه جكمىز مهم بىرايكى نقطه وار :

جريدۀ عسكر يه نك [۲ مائس ۱۳۲۹] تاريخلى
نسخه سنده آلمانى اوردو تشكيلاتنه دائر پك مهم معلومات
ويرلدىكى صروده يىزه عائد اولمىق اوزره بعض مطالعات
خصوصيه ده درميان ايدىليور . بونلردى بعضيلر يىزى بروجيه
آتى مختصراً اقتباس ايدىيورم : « شرق اهالىسى عموميتله
ظاهر پرست و وطنه و آلايشه مغلوب اولدوقلر ندىن رسم تخليقك
اوردوى هاپونده بىر احتفال عظيم دى صورتندى فوق العاده
مدبذب و محشم بىر طرزده اجرا سنده كى لزوم اشكاردىر . رسم
تخليقنى تقدم ايدىن كونلرده افزاده كندى اكلايه بيله جكلرى لسانله
قونفرانس صورتندى وطن و ملت و منفعت عموميه مليه حقندى
عمومى بىر فكر ايله هر تورلو بواسط و خرافاتدن مجرد ناموس مى
و تخصيص ناموس عسكر يه دائر قابا طاسلاق و فقط طوغرى
بىر معلومات و يرمك صورتيه و تهذيب فكر و اخلاق ريشه يارديم
ايدىلر ايسه رسم تخليقندن صنعت عسكر يه لرنه منافع عديده
وحسيه استحصال ايدىلش اولور . . . » يىزده توبه و استغفار
و نقض ميثاق مېچنده افكار عموميه ده يرلش عقائد سخيفه نك
وعلى العموم دين نامنه اولان يالان يا كلش تقدير اناك بىكى وفى
بىر اجتهاد نتيجه سنده مدنى بىر نص حالته افر اغيله دينك
مضبوطيت اخلاقيه يه يارديمى اولماسى و بو ميانده يىمك افراد
غير مسلمه اوزرنده دى سوركلى بىر تاثير بىراقاسى استكمالى الزمدر .
« تهذيب عسكرى : هر وقت ، هر يرده تهذيب مى نتيجه سى
اولمىدر . » اردونك حيات بخش و مهابت آور بىر طرزده تشويق
و تشكيل سینه دولنده فيضلى و ناميه دار ترقيات حصولة
وابسته در . . . » عسكر لره كيدىر بله ك باش اورتولر نك
صحى و فنى اولماسندن باشقا آبروجه شرائط عسكر يه يىزده جامع
اولماسى لازمدر . اوروپا اوردولرنده شرائط صحيه و فنيه ،
احوال هوايه ، سعه رؤيت ، قابليت تاثير و تحفظ ، خلاصه

قورقماقلى وهر شى ايچين بير قىتوى استحصا ايتىك
لزونىك قطعياً اوكنى كسىدىر مىلى در .

بوندىن صوكره اوردونىك ايشلرني باب مشىختىك
وظيفه وصلاحتيدن خارج قىتوالرى ده كىل اركان حربيه
عموميه نىك قىرارلى كور مىلى در .

امور اداريه عائد هر خصوصده ، حضرت نىي كرمك
« دنيا ايشلرنده سىز دها بىلىكىجىسكز . » حديث شريفى
بزم ايچين اك بلىغ واك شموللى بير دستور حركت
اولمىلى در .

اركان حربيه عموميه آرتىق قطعيت وجسارتله
حركت ايتىلى در .

فليج زاده مفى

سياحت نوطه لرى

۲۸ ايلول ۱۳۲۸ ده ، لوتيد قومانياسنىك غالىچيا
واپوريله طربزونه متوجهاً حركت اولوندى . سياحت
صرف برتبع سياحتيدر . رفاقتده ، چارسنچاق قضاسى
قائمقامى محمد شكرى بك وار .

واپورده بعض عثمانلى ضابطى كوردك كوكرتهده
اسافل ناس ايچنده بولونيورلردى . عىنى واپورله عودت
ايدركن اركان حرب ميرالايلىردن عسكرى محررلردن
عثمان ثنائى بكة بوكيفيتى مقام شكائتده آكلاتدم . كوكر-
تهده سياحت ايدن عثمانلى بيكباشيلرى كوردىكنى علاوه
ايتدى ، بونلره بهمه حال ايكىنجى وپرنجى قماره بىلىتى
آلاق اوزره خرچراه وپريلورمش . حكومتىك بو
خصوصده هيچ برقصورى يوقمش فقط بونلرك تربيه دن ،
عزت نفس دن محروميتلرى ضابطاللىك وعسكرلك حياتى
نهدر بىلمه مه لرى بويله ذليل وخسيس طاورانمالرينه
سبب اوليورمش . حكومت بونلره پاره يرينه بىلت آلوب
ويرملى ، ياخود قومانيالره برتعميم يازوب ضابطان
وعائله لرى ايچين كوكرته بىلىتى كسمه مه لرىنى تنبيه ايتملى .

جهات جامعه سى دوشونولورك قبول ايدىلن باش اورتولرىنىك
دها اوسنى ايجاد واعمال ايتك ترقيات بشريه نىك دوره حاضر مه سنه
نظراً مان غير ممكن در . عقيدده مطلق بىرستلىكى برطرف
ايتك بختيارانغنده بولنان وبعض مرتبه سربستى اجتهادى قبول
ايله نى حكومات اسلاميه دن ايران وافغان اوردولريله بيله
اوروپا اوردولرى سربوشنى قبول ايلدىكلرينه نظراً اردوى
عثمانىك بالوجوه شرائط فنيه وعسكرىه يى خاىر بير سربوش
ايتخاندنه كچيك ميه جىكى اميد اولونور [*] .

قارئلىمه ، جريدۀ عسكرىه نىك بونسخه سنى توصيه
ايدر واورادن اقتباس ايلدىكىم بالاده كى پارچه لرى كمال
دقتله وتكرار على التكرار اوقومالرينى كندىلردن رجا
ايدرم . جريدۀ عسكرىه ، بونسخۀ كزیده سنده بيراز
احتياطه رعايت ايتمكله برابر ينه اولدوچقه برجسارت
مدينه كوسترييور . بالطبع فكرآ بويوك بير اثر ترقى در .
كندىلىنى شايان تبرىك كوريرم .

آه بىزى احاطه ايدن بو ظالم اوهام بولولطلى حالا
طاغىلمايه جقلمى ؟ حالا جاهل صوفتاك قىتواسى اركان
حربيه عموميه نىك قىرارلىنى جنين ساقط حكمنده
بيراقاجقى ؟ اى غيرت جاهليه ! اى ساخته اعتقادات !
اى جلاد ترقى ! بىزى بوغماقده عجبا نه زمانه قدر دوام
ايدجىسكىن ؟ ..

اعلان مشروطيتى متعاقب ، فسارك ، اوردو ايچين ،
مضرت وچيركىلىك حقتده ، عاجزانه اك اول اجاله قلم
ايتمش ومدنى انسانلرك ، منتظم اوردولرك استعمال
ايتدىكلرى [شابقا ، منفر ، سربوش ، هر نه ايسه] ؛
باش اورتولردن بيرينىك بير آن اول قبولنى توصيه ايتمش
ايدم . ينه تكرر ايدم وبودفعه دها سربست سويليه يم :
مسلمانلق قيافته ده كىلدر . مسلمانلق سلامت قلدده در .
شابقا ويا مغفر كين كافر اولماز . مسلمانلر حسن طبيعتله
واى شيلرى سومكه مأموردلر . بناء عليه بوخصوصده
دىنى تمثيل ايتك دعوا سنده بولنانلرك ، خوموردانمه سندن

* [اجتهاد نومرو ۵۵ . صحيفه ۱۲۲۷ ده بوكا دائر
مطالعات واردر .